

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Vrgente necessitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

reservata illi, qui eorum iudex nec est, nec esse potest?

21. Tertia sententia est Ioannis Delugo. de Euch. disp. 14. sect. 5. q. 8. qui probabiliter putat, te teneri quidem confiteri mortalia non reservata inferiori, non vero confiteri mortalia reservata. Ratio prioris dicti est, quia tenemur praemittere Confessionem peccatorum in quantum possumus: at hunc illa non reservata confiteri possumus. Nec tamen dividimus Confessionem formaliter, sicuti non dividiat Confessionem is qui taliter peccatum Confessario, propter grave nocumentum sibi timet, cetera autem rite confitetur. Ratio posterioris est illa eadem, quae modo dicebatur, contra rationem: Ad quid enim peccata reservata huic aperis, de qua nullam in illa exercere Iurisdictionem potest? Atque hoc sequitur, ibid. num. 98. quod potes in praedicta non confiteri, nam extra hanc, quia non valet dimidiari Confessionem, non potes simpliciter Confessario fateri venialia, tacende mortalia reservata & (ob parum rationem) etiam non mortalia reservata, à quibus absolvere talis Sacerdos directè non potest, sed indirectè à mortalius absolveris. Quod est eadem ratio, quod modo diximus in fin. n. 20.

22. Simpliciter Confessario omnia mortalia erant aperienda, quod si obicias; Qui habet peccata reservata, non reservata, non potest, ex communissima opinione, confiteri, non reservata inferiori, & reservata servare Superiori: de qua re nos etiam diximus in Methodo Confessionis lib. 2. c. 10. §. 1. num. 17. quia non potest dimidiari Confessio: ergo nec poterit in casu nostro. Respondetur, doctrinam antecessentis veram esse in habente Confessionem Superioris: quia certum est non posse dimidiari Confessionem sine necessitate: at in casu nostro necessitas est, de quo casu necessitatis tota haec praesens discussio tractat.

23. Confessari id potest, quia non ignobiles auctoritates Sacerdotum. tom. 4. deest de pen. disp. 2. §. 2. n. 7. Granado de Confessione lib. 2. c. 10. §. 1. num. 22. apud summam Confessionem, celebrare Missam, n. 4. sentiunt, quod Sacerdos non alius copiam Superioris non habens, potest inferiori Confessari subdicendo reservata, ob id solum, ne multum differat Confessionem, vel Communionem: siquidem, si mora iniquum est gravissima necessitas: tum quia periculum moriendi in peccato: tum quia diu privati Communionis est ingratissimum detrimentum. Advertunt tamen non sufficere, si solum per unum, vel alterum diem differatur, licet sufficere inclinet Mendoza, 2. 2. de Euchar. §. 190. quia una etiam nocte est periculum moriendi: sed non placet: quia etiam in una hora est tale periculum. Si hoc igitur non est dimidiare Confessionem formaliter, nec erit in casu nostro.

24. Haec tres sententiae omnes sunt probabiles: quae commodior cadet, eam amplectitor: semper, ut certum est, cum onere subdendi peccata non in directè Confessario potenti ea directè absolvere, quantum illi aderit tibi copia. Verum ad complementum humanitatis difficultatis aliquid de habente excommunicationem dicemus.

25. Qui habet excommunicationem siue reservatam, siue non reservatam, nec habet copiam potentis illam absolvere, urgente necessitate, (qualem sine dubio reputamus excommunicari dicemus num. 44. esse, si in infer peccatum gravis infamiae) semel aut bis celebrare, atque ab eo communicare posse, cum contritione, & tremore, docet Henricus lib. 8. de Euch. cap. 47. Alij tamen communiter docent, semper, urgente necessitate, excommunicatum cum contritione communicare posse: atque etiam si sit Sacerdos, sine metu incidendi in suspensionem, vel irregularitatem, posse celebrare. Sic Suarez de pen. disp. 31. sect. 3. n. 6. Coninch disp. 8. n. 107. alios si ferentes. Ratio est: quia praeceptum Ecclesiae, quae censuram imponit, non obligat cum tanto detrimento, ut sint omnia praecepta humana.

26. Sed hic suboritur quaestio, An hic excommunicatus, sicuti potest contritus communicare, sic possit

confiteri non reservata, ut ab illis directè absolvat, & indirectè à reservatis: cum tamen semper ut certum est: remaneat excommunicatus, quia supponimus, non adesse Confessarium potentem libertate penitentem à praedicta censura. Negat Vaquez de pen. 9. 109 art. 3. dub. 9. num. 8. quia excommunicatus, non praemissa absolutione à censura, non potest valide ab ullo peccato absolvi: Concedunt Suarez, de pen. disp. 31. sect. 3. n. & Sanchez lib. 2. in Decal. c. 8. n. 3. quia putant contrarium, hoc est, posse valide absolvi. Vtrumque probabile.

Id, quod diximus de habente excommunicationem, dicendum etiam est de suspensio, vel irregulari, urgente enim simili necessitate, possunt celebrare propter eandem rationem. Sic Hurtadus de Euch. disp. 9. diff. 7. Avila 2. p. cap. 8. alios; citans Laym. lib. 3. sect. 5. tract. 3. p. 3. c. 12. n. 6. quia nimirum haec similitudo sunt impedimenta induta à legibus ecclesiasticis, quae in eo casu necessitatis non obligant.

28. Petes denique, ille Religiosus, de quo num. 18. meminimus, si, modo ibi dicto, non obtinet à Superiore per ipsum illum Confessarium licentiam; ut absolvat à casu, vel excommunicatione reservata, potest ne (si in infer infamia, ut communiter) confiteri, & absolvi directè à praedicto pio Confessario, vel alio inferiori Religioso: posse inclinat Fagund. 3. Eccl. praec. l. 3. c. 9. n. 17. in praedict. impr. Lugd. ex praesumpta licentia Generalis, vel Papae. Mihi id difficile videtur, quia rationes, quas affert, qualesque late discutere non est nostri instituti, non sunt tanti ponderis, ut vincant illam efficacissimam, nempe quod talis inferior, actu caret iurisdictione in illa reservata. Et dum Generalis, vel Papa raram semper habent talem reservationem, non videtur praesumere eam velle tollere independentem à Superiore, cui reservant: & propterea fortasse in sequ. editione, deleta fuit illa doctrina Fagundez, imino ipsemet se de hoc retractavit tom. 1. in Decal. lib. 1. cap. 45. num. 20. fine. Ille igitur Religiosus in eo casu, vel se conterat, & communique: vel, iuxta sententias supra allatas, confiteatur ita, ut directè absolva- tur à non reservatis, & indirectè à reservatis, semper cum onere subdendi clavis non dum directè absoluta, ut dixi n. 25.

Virgente necessitate.

29. In triplici casu Doctores communiter conveniunt in hac re, adesse urgentem necessitatem. Lege Delugo de Euch. disp. 14. sect. 5. num. 107. Primum quando inest alicui mors: hic enim, si non potest absolutionem Sacramentalem obtinere; praemissa contritione, potest communicare.

30. Secundò potest item Sacerdos carens copia Confessarii eam contritione celebrare, atque adeo communicare, ad dandum viaticum alteri, qui existit in periculo mortis, si forte, aliunde non suppetant particulae consecratae.

31. Tertiò potest eadem facultate uti is, qui incurteret infamiam, aut detrimentum nisi communicaret. Ratio horum est, quia, quae necessitates sunt, si haec non sunt?

Item verò quo ad primum, nihil est, quod addere praeterea oporteat.

32. Quo ad secundum, advertat curiosus solutionem cuiusdam objectionis. Cur enim possit omitti confessio à Sacerdote ad dandum viaticum: non possit autem ab eodem, ex receptissima opinione, propter eandem causam dandi viatici, celebrari sine vestibus sacris, vel sine utraque specie; vel ut multi tenent (de qua re infra cap. 2. §. 8. n. 31. à non jejuno: & tamen haec sunt praecepta ecclesiastica: illud, de praemittenda Confessione ante Communionem, participat de Divino. Respondet negando adesse praecipuum vel divinum, vel humanum, vel alio modo urgente necessitate, ut patet ex citato Tridentino bene perpenso. At, cetera illa praecepta ecclesiastica cum tanto rigore sunt imposita, non autem cum eodem illud de praemittenda Confessione ante

Communione; quia in Communionem compensatur satis superque reverentia Christo debita per contritionem, per quam anima statum gratiae recuperat: at in aliis casibus Ecclesia ita iudicante, non est unde reverentia compensetur. Hæc responsio videtur expeditior quam ea, quas aliqui hic conantur afferre. *Legge Delugo disp. de Euch. 1.4. sect. 5. n. 108.*

33. Quo ad tertium casum, in quo sunt duo capita, infamia, & detrimentum, ut magis explicetur, hæc habet.

Primo ex *Henric. lib. 8. c. 46. n. 3.* potest Sacerdos, præmissa contritione, sine confessione, si absit Confessor, celebrare, quando Missæ sacrificium omittit, sine infamiae nota, non potest. Quod idem est de Laico vel religioso, quibus, iuxta supradicta, deest copia confessoris, si pari modo non possent absque nota à Communionem cessare. Hinc si quis ad altare ante lineum communicaturus mortalis peccati commissi post legitimam confessionem recordetur (quando ex eodem Henricus non debet à Sacerdote communicante audiri) si recedendo timet notam infamiae, quam, si coram aliis communicet, moraliter semper timere merito potest, ut docet *Villalobos in Manuali c. 2. n. 24. circa med.* se contere poterit atque communicare. Quod si ejusmodi peccatum, cuius tunc recordatur, sit ex commissis ante legitimam confessionem, atque adeo indirecte absolutum, dicam infra n. 88.

34. Secundò, cum Delugo ex *Vasq. de Euch. disp. 14. sect. 5. n. 113.* idem de Sacerdote, qui recordetur se esse in peccato mortali, vel dum vestitur sacris vestibus, vel dum celebrat live ante consecrationem, live post: semper enim pari modo, si divertere, minus potest, ut certè ex *Henric. lib. 8. c. 46. n. 3.* si incepit Missam, numquam saltem propter reverentiam Sacrificij, potest divertere ad querendum Confessorem; se conterat, Sacrificium incipiat, vel prosequatur. At si possit (ut in Missa Solemnium sit concio, vel cantatur Gloria) breviter cum suo Diacono v. g. qui esset Sacerdos Confessarius confiteri deberet utrique, ex *Laym. lib. 5. r. 4. c. 6. n. 5.* quia tunc cessat excusatio ducta, vel ab infamia, vel ab irreverentia.

35. Quòd si in prædictis casibus recordetur Sacerdos se esse excommunicatum, suspensum, interdictum irregularem; idem dicendum est live recordetur post consecrationem, quod communiter admittitur, live ante, quod multi probabilissimè, concedunt: & rectè Sanctus Bonaventura apud Bonac. *De Euch. disp. 4. q. 6. p. 1. n. 15.* & 16. & apud Coninch. *de Euch. q. 8. art. 5. dub. 2. n. 16.* observat inchoatam Missam semper esse perficiendam, quia ferè nunquam omitti solet sine scandalo, hoc est sine nota; adde, & sine irreverentia.

39. Alium casum ponit Zambranus, *de Sac. pœn. c. 4. dub. 6. n. 6. & 7.* in quo utitur hac doctrina, propter notam, vel infamiam. Etenim, si vocetur Sacerdos ad communicandum infirmum, qui dicat se velle reconciliari, inveniaturque pluries Sacramentum Pœnitentiae invalidè suscepisse, vel quid simile, unde Confessarius, brevi illum expedire, atque absolvi non valeat, quid agendum? Enim verò, si ægritudo eò periculi pervenerit ut mors iure timeatur; præmittenda est confessio breviusculi; cumque accusatione generali absolvatur, communiceturque infirmus hac lege, ut promittat se vocaturum Confessarium cum quo confessionem perficiat. Quod si morbus non id periculi afferat, nec per illam brevem moram confessio absolvi queat, non est præmittenda confessio, sed cum contritione, parique dicta promissione accersendi Confessarium, communicetur. Ratio prioris dicti est, quia si evitantur incommoda, dum infirmo non negatur communio, cessat infamiae nota; præmittiturque confessio, tunc, moraliter possibilis. Ratio posterioris est, quia ex una parte non est necessitas præpropere seu dimidiatae confessionis, & ex alia scandalum seu infamia vitatur. Hæc probabiliter ex Zambrano.

37. Quod dictum est de infirmo, extendit Granado in 3. p. contr. 7. disp. 5. sect. 3. n. 20. ad quemlibet communicare, atque adeo celebrare volentem. Si enim non

potest omitti Communio, sine scandalo, & aliam necessitas confessionis adeo longæ, ut tunc periculum sit, posset pœnitens communicare præmissa contritione. Immo probabile iudicat, si contritio, propter excusculatates videretur non elicienda; posse contritionem dimidiatam præmittere, cum onere postea confessionis, & absolvi, ac communicare, propter paritatem rationis, erit etiam probabiliter firmo modo dicto in fine numeri præcedentis.

38. Hæc pertinent ad caput infamiae. Sequuntur quæ pertinent ad detrimentum, live spirituale temporale.

Tertiò igitur, ut in die Festo alij Missam parochus, live non parochus potest cum contritione de sit Confessor, celebrare: idemque erit, ut ipse sacerdos satisfaciatur præcepto de audiendo sacro, quia Ecclesia mater, & Dominus misericors Patrem non iudicatur velle eos private bono Sacrificij eo die, quo ipsa sub obligatione præcipitur. Nam vis opinio contraria sit probabilior, quia non oportet relinquentes tunc Missam notabile damnum: & præceptum de audienda Missa non obligat, nisi modo, hæc tamen saltem propter auctoritatem eam Doctorum eam approbantium, cum Delugo *de Euch. sect. 1. n. 114.* Fag. præcep. 3. lib. 3. c. 9. p. 1. n. 114. est. Non obligatur autem in tali Casu Sacerdos celebrare: quia potest tenere prædictam opinionem, quando non possit: sicuti in simili dicemus n. 42.

39. Quid de illis qui celebrant ex onere capite vel ex indigentia elemosynæ ad sui necessitatem sustentationem. Aliqui cum Bonacina *disp. 4. de Euch. q. 6. p. 1. n. 23.* ad hos etiam extendunt hanc facultatem celebrandi sine confessione, cum contritione, si Confessor, etiam cessante nota periculo, quia non adesse sufficiens necessitas, Advertit tamen Delugo *de Euch. q. 6. p. 1. n. 23.* id esse cum grano salis intelligendum: nec nota facile concedenda: tum quia onera Capellanorum guntur data sub debita decencia, & poterit illis minus, si per se, in statu gratiae, vel per alium, tum quia poterit aliunde ille Sacerdos sibi de eo providere. Hæc ille. Ego sanè in habente onera Missæ sufficientem necessitatem non agnosco: in Sacerdotis inope, tum demum agnoscerem; cum ageretur de tremore vel certè multum gravi necessitate.

40. Ut observet quis præceptum Communione chalis, uti potest prædicta facultate. Ita Henr. *lib. 8. c. 26. n. 4.* Coninch. *disp. 80. de Euch. n. 17.* quia si necessitas iudicanda est, saltem semel in anno, Divitibus nutriti, ac refecti, & sine controversia multam Missam interesse die festivo.

41. Sed age iam, si potest, debetne? Ex his Doctorum sequitur debere: in tantum enim excusatur ab observando præcepto Communione, qui non possit: Sed iam potest: ergo non excusatur. Quia simili Ludov. à Cruce in *exposit. Bull. Cruc. disp. 1. n. 5.* Ex alio capite, sic, obligaremus illum ad hanc contritionem, quæ satis difficilis est: nec præmittenda nova onera Fidelibus, sine evincendis tribus, sunt. Propterea iudico non esse improbabile, posse quidem, sed nequaquam obligari.

42. Adde, quod Suarez apud Delugo. *disp. 1. de Euch. sect. 3. n. 11.* tenet probabilius esse, quod non sit, pedum, quod non debeat: quia lex, inquit, ad Communione, nisi quando hæc debito, modo haberi potest. Quæ quidem opinio cum viri, & tam bona ratione firmata, probabilis est, quilibet, & multo magis ille, cui difficultas contere; seque poterit hanc Suariz opinionem Communione se continere: sicuti in simili Delugo *num. 38.*

43. Denique, quid dicendum ut observetur quod, aut præceptum mere humanum? Dico cum Delugo *ibid. num. 117.* non posse ex his

capite Ratio est, quia votis vel præceptis merè humana non nisi de rebus intelliguntur, quæ modo debito, legiti-
mèque possunt impleri. Adde in his non adesse neces-
sitatem illam, quam spectavit Ecclesia in communione
Paschalis: spectavit enim necessitatem cibi, alimentique
spiritualis, non cuiuscunque; sed ejus, de quo Christus
Dominus cum tanto rigore dixit: *Nisi manducaveritis*
carnem filij hominis, non habebitis vitam in vobis. Nam
propterea nos modo notanter addidimus illam vocem
(merè humana) & similiter præceptum de audientia
Missæ, ex probabiliore sententia, non asserere tantam ne-
cessitatem iudicavimus supra num. 38.

44. Petes, hæc necessitates sunt ne etiam respectu ex-
communicationis. Respondeo, Coninchius sentit maio-
rem necessitatem requiri ad communicandum in ex-
communicatione, quam in mero peccatore: quia Ecclesia
exspectat excommunicatum arceat à communione. At
vero Vasquez de Euch. disp. 208. c. 3. n. 13, quem sequitur
Delugo de Euch. disp. 14. sect. 5. n. 104, dicit se non in-
venire differentiam: immò, si quæ esset, maius impedimen-
tum asserere peccatum, quod inducit impedimentum de
iure divino, quam asserat excommunicato, quæ de iure
Ecclesiastico.

Dico in hanc sententiam, Ecclesia prohibet excom-
municato ne communice, nec celebret. Quando ergo
talis prohibitio non obligat, poterit communicare, vel
celebrare: quando obligat, non poterit. Quoniam igitur
ex quo quando instat grave nocumentum non obligat (qua-
le sine dubio in omnium sententia est instans mortis, gra-
vis infamia, & Missa inchoata) poterit celebrare, vel
communicare deficienti Confessario, cum Contritione.
At quia in aliis casibus, præter hos tres dictos, non ap-
paret regulariter grave damnum, tale, quod excommu-
nicatum eximat à prohibitione communicandi, vel
celebrandi, ideo nequaquam poterit.

Quamprimum confiteatur.

45. **Q**ui, urgente necessitate elicto contritionis
actu, sine confessione communicavit; explo-
ratum certumque est suo tempore, hoc est regulariter,
vel ante aliam Communionem, vel quando urgebit ne-
cessitas implendi præceptum de annua confessione, ha-
bita copia Confessoris, debere sua peccata mortalia
solvere clavibus. At quia loquens Concilium de com-
municante sine confessione, urgente necessitate; addit
Confessionem Sacramentalem quamprimum postea esse
faciendam: ideo id nunc explicandum erit.

46. Et primò quidem, hoc sive præceptum, sive
consilium, non extendi ad laicos, immò nec ad Sacer-
dotes extra Missam communicantes, certum sit. Ita
Suarez de Euch. disp. 66. sect. 7. Vasq. de Euch. disp. 208.
c. 3. n. 13. Ioan. Sanchez in Sel. disp. 32. num. 12. Ratio est
quia Concilium cum universaliter in præcedentibus, pro
omnibus fidelibus, locutum fuerit; deinde subdit in hanc
sententiam: *Quod si necessitate urgente Sacerdos absque*
prævia confessione celebraverit, quam primum confiteatur.
Nota illud Sacerdos, & illud celebraverit. Ratio etiam
est congrua: quidem maius periculum indignè acce-
dendi subest in Sacerdotibus, qui quotidie celebrare so-
lent, quam in cæteris.

47. Deinde estne id præceptum latum à Tridentino
an consilium dumtaxat? si prius, Sacerdos quamprimum
non confitendo, peccabit: si posterius, non item.

Theologi communiter (præter duos, vel tres mox
adducendos num. 48.) Suarez, Vasquez, Reginaldus
Coninch. Filliucius, Hurtadus, Bonacina, quos Ioan.
Sanctus in Select. disp. 32. num. 12. sequitur, citatque: qui-
bus addit Castropalaum, de legib. disp. 1. p. 9. n. 3. sine, ac
Delugo de Euch. disp. 14. sect. 7. init. asserunt esse præ-
ceptum sub mortali. Et Delugo quidem id confirmat
dubius rationibus. Primò quia in hoc sensu præcepti
videtur hæc Concilij verba explicari in regulis Mis-
sæ & omni: in quo, pro illis verbis, *quamprimum con-*
fiteatur.

ponuntur hæc *quamprimum debet confiteri*. illud
autem debet, clarius (inquit Delugo) exprimit obligatio-
nem. Secundò quia si ea Concilij verba præceptum non
continent; idem esset dicendum de plerisque præceptis,
quæ ab eodem Trident. in decretis de reformatione, per
similia verba, ponuntur. Immo non aliis verbis im-
positum fuit præceptum annuæ Confessionis, Cap. *omnis*
utriusque sexus, de pen. & remiss. Hæc ille.

48. Nihilominus aliqui non agnoscunt in his verbis
præceptum obligans, sed solum consilium pium, piam-
que adhortationem; & ad summum, si est præceptum
esse solum putant sub veniali. Ita tenet Petrus Ledesma
in Summa de Euch. p. 1. c. 1. ante 9. conclusionem & Hen-
ricus Villalobos in Summa p. 1. tr. 7. diff. 37. n. 7. & in
Man. c. 4. n. 24. circa finem. quibus possem libenter addere
Stephanum Fagundez præcep. Eccl. 3. tr. 3. l. 3. c. 8. num. 9.
qui, quamvis in his Concilij verbis obligationem nos-
cat, tamen illam particulam *quamprimum* ita intelligit,
ut dicat, Sacerdotem postea posse confiteri, quando vo-
luerit iterum celebrare, etiam si id fuerit post duos, vel
tres menses: paremque in hoc facit Sacerdotem cum
Laicis: utrique enim ante novam Communionem præ-
mittere confessionem debent. Merito ergo connumerare
hunc autorem possem inter eos, qui ejusmodi præcep-
tum non agnoscunt: cum obligationem, quam ait se agno-
scere, ita explicet, ut in praxi vix agnoscere videatur. Scio
à Ioan. Sanctio disp. 2. cit. n. 12. absolute citari Step-
hanum Fagundez pro sententia Ledesmae, & Villalobos:
sed, si attente Stephanum legas; advertere ab ipso suppo-
ni quidem præceptum, sed dicto modo explicari.

49. Equidem non possum priorem sententiam agno-
scentem in illis verbis præceptum sub mortali, non fa-
teri probabilem esse, scio tamen, & hanc non agnoscentem
esse probabilem.

Primò, quia illud imperativum *confiteatur quamprimum*,
solum esse videtur exhortatio: cum enim potuerit
Concilium uti gravioribus verbis imperium explican-
tibus, ut v. g. iubemus, præcipimus &c. tamen ab hu-
jusmodi præcipiendi rigore se temperavit. Signum er-
go est verè non imposuisse præceptum. Adde, quod
Doctores quærant universaliter, an verba imperativi
modi, & in actu exercitio præceptum indicantia, abso-
lute prolata, præceptum contineant, qualia sunt: *Faci-*
te, solvite, abstineant omnes, nemo audeat, & his æqui-
pollentia. Et primò sunt aliqui qui putant probabiliter,
hæc nequaquam continere præceptum, sed consilium.
Sic Caët. Castro, & Carbo citati à Castrop. de legib.
disp. 2. p. 9. num. 3. Alij Secundo probabiliter censent qui-
dem præceptum continere, sed solum sub veniali, non
autem sub mortali. Sic Navarrus; Sayr, citati *ibid.* ab
eodem, Alij denique Tertio probabiliter item dicunt
prædicta imperativa verba, tunc solum præceptum in-
dicare sub mortali, quando sunt in materia gravi. Sic
Th. Sanchez, quem citat, & sequitur idem Castrop. *ibid.*
nec alias opiniones probabiles invenies de hac re. Iam,
si sequamur primam opinionem; sanè in re nostra hoc
est, in illo *confiteatur quamprimum*, non inveniemus
nisi consilium. Si sequamur secundam; non erit nisi
obligatio sub veniali. Si sequamur tertiam; non erit
mortale: quia ut probavimus mox num. 54. materia in
casu nostro, non est gravis.

50. Secundò. In casu dubio, an verba aliqua legis
præceptum obligans importent, an consilium; tanquam
regulam certam ponunt Doctores reputanda esse con-
silia, & non præcepta. Et ratio est, quia cum lex sit gra-
vis, & onerosa, semper in benigniorem subditorum
partem est intelligenda. Adde, quod in dubio melior est
conditio possidentis; ergo in dubio, lexne sit obligans,
an non obligans; melior erit conditio humanæ liberta-
tis, quæ à tali obligatione immunis est: ergo obligans
non erit. Ita Sanchez, lib. 6. in Decal. cap. 4. num.
66. Castrop. disp. 1. de leg. p. 9. num. 1. alique. Et gene-
raliter quoties verba legis intelligi possunt de obligatio-
ne veniali, non debent ad mortale extendi: quia semper in
dubio,